

A N K E T A

Se naš odnos do kulture radikalno spreminja?

Proračunska razprava v Državnem zboru je, kot smo lahko prebirali, vznemirila vsa ministrstva, vendar še dodatno ministrstvo za kulturo. Pa tudi sicer je bilo največ ogorčenja prav v kulturni sferi in prvič se je ob tej priložnosti oglasilo kar nekaj ljudi, znanih in neznanih, ki so naslovili na slovensko kulturo očitek, da terja več, kot bi bila upravičena.

Ta očitek ne bi bil tako odmeven, če bi ga izrekli ob misli na naše gospodarske razmere in bi zvenel kot nekakšen ekonomski egoizem kulturnikov v primerjavi z vsemi drugimi področji, ki se pač morajo sprijazniti s tem, kar pač imamo. Tokrat je bilo v nekaterih očitkih na račun kulture mogoče slišati in prebrati tudi misel, da ji pravzaprav samo še po inerciji pripisujemo pomen in vlogo, ki ju je v preteklosti morda še imela, a da ju zdaj zagotovo več nima.

V dnevnih redakcijah, v katerih delate, se prav gotovo bolj kot drugi kulturni delavci srečujete z novim, spremenjenim ali samo domnevno drugačnim odnosom do kulture in morda prej in globlje kot drugi zaznavate v sami kulturi tendence, pojave ali vsaj simptome drugačne vrednostne osveščenosti slovenske kulture (ali samo kulturnih delavcev?) v tem našem trenutku, ko se kot država v pravem pomenu besede šele konstituiramo in so zato predvsem kompetenčni premiki znotraj posameznih področij našega nacionalnega življenja razumljivi, morda celo neizbežni.

Gre za tiste vrste prestop iz zgodovinskosti v vsakdanjost, pri katerem je razlika med prejšnjim in sedanjim najbolj izrazita prav v kulturi, ki, po mnenju nekaterih, izgublja svojo družbeno in nacionalno funkcijo, kakršno je doslej zmerom imela (in se nanjo navadila?)

Lahko v vsesplošni gospodarski krizi govorimo še o posebni krizi kulture? Najprej nedvomno o razpoloženski stiski, hkrati pa tudi o določeni negotovosti ciljev, negotovosti, ki dokaj hitro izpodjeda nekdanjo samozavest, da sta prav kultura in njeno funkcioniranje v družbi nekakšna kvintesenca celotne narodove biti.

Kultura, ki zlasti navzven, zunaj slovenskega prostora, lahko deluje samo še kot kultura in ne več, kot pogostokrat v preteklosti, kot slutenjska ali bolj ali manj prikrita subverzivna metafora bolj o tistem, kar se napoveduje, kot o tem, kar se dejansko dogaja. Zato je razumljiva nekakšna tendenca po celovitosti najboljšega, kar bi, morda v ugodnejših razmerah, utegnila ponuditi tujini. In vendar: tako danes kot v preteklosti so razločevanja, notranje delitve in antagonizmi vseh vrst povsem naraven pojav. Ali stopa zdaj v to logiko delitev še nov element: strankarska inkompatibilnost avtorjev v medsebojnih odnosih ne glede na njihovo morebitno komplementarnost v samem ustvarjanju? In vsi vemo, da je med Slovenci strankarska netolerantnost, kadar in kjer se pojavi, še posebej izrazita in nemalokrat do kraja brezobzirna. Ali se srečujete s takim razpoloženjem tudi v svojih uredništvih, ali pa ga občutite v odnosu ali v primerjavi z drugimi?

In še nekoliko patetična misel, zapisana brez kakršnekoli hudobije: ko je stiska med nami najgloblja, radi potarnamo, da ne premoremo nobene kulturne politike ali politike v kulturi, nacionalnega programa itd. Glede na to, da naš čas bolj kot

politika oblikujejo prav javni mediji, kaj bi lahko definirali kot kulturno politiko (ali vsaj prizadevanje) uredništva, ki ga vodite?

*Ciril Zlobec,
urednik*

V Ljubljani, 13. aprila 1993

K sodelovanju v anketi smo povabili urednice in urednike kulturnih uredništev vseh slovenskih dnevnikov, Radia in Televizije Slovenije ter urednika Književnih listov. Objavljamo jih po abecednem redu medijev, ki jih zastopajo: Peter Kolšek (Delo), Majda Hostnik-Šetinc (Dnevnik), Vlado Senica (odg. urednik za kulturo, Radio Slovenija), Andrej Arko (Radio Slovenija), Nela Njatin (Republika) Mateja Komel-Snoj (Slovenec), Danica Petrovič (Slovenske novice), Majda Širca (Televizija Slovenije), Janez Cundrič (Večer).